

Rok svatého Pavla (6)

SNESLI SVÉ KNIHY

Po krátkém pobytu v Antiochii Pavel odtamtud odešel a po pořádku procházel galatský kraj a Frýgii a utvrzoval všechny učedníky. (Sk 18,23) Třetí misijní cesta tedy bezprostředně navazuje na druhou a tvoří s ní jednotný celek. Pavel ji uskutečňuje v letech 53(54) – 58. Základní písemnou zprávu najdeme ve Sk 18,23 – 21,15, některé skutečnosti dovozujeme z listů (Ga, Ř, 1 a 2 Kor). Tentokrát je cílem jeho cesty Efes. Před jeho příchodem zde káže Apollos z Alexandrie (srov. Sk 18, 24-26), Žid, který přijal pouze Janův křest, protože zřejmě neměl příležitost dovědět se o Kristu více (o jeho smrti na kříži, vzkříšení a seslání Ducha sv.). Proto je

Efes, Biblioteca di celso, průčelí

manžely Akvilou a Priscillou (nebo také Priskou, tak ji nazývá Pavel v listech) náležitě poučen a s doporučujícím dopisem odchází do Korintu, kde zřejmě svým kázáním neúmyslně způsobil rozdělení. (srov. 1 Kor 1, 10-13) Do Efesu se vrací někdy před Pavlovým odchodem na jaře roku 57. Apollos však není Pavlův protivník. Je představen jako nadaný, nadšený člověk, který je úzce spojen s křesťanským společenstvím postaveným na apoštolech, jako hlasatel, kterých bylo třeba k šíření evangelia.

Manželé Akvila a jeho žena Priscilla hrají nemalou roli i pro časové zařazení událostí Pavlova života. Pavel se s nimi seznámil v Korintu, kam přišli před krátkým časem z Itálie, protože Klaudius dal rozkaz, aby všichni Židé opustili Řím. (Sk 18, 2) O tomto vyhnaní píše římský historik Suetonius jako o sporu mezi římskými židy

a židokřesťany. Křesťanský historik Orosius (5. stol.) datuje tuto událost mezi roky 49–50 a jeho údaj se zdá být velmi pravděpodobný.

Nejvíce času, od jara roku 54 do roku 57, stráví Pavel na této cestě v Efesu. Skutky podávají zprávu o Pavlově setkání se stoupenci učení Jana Křtitele (srov. Sk 19, 1-7), které Pavel pokřtil ve jménu Pána Ježíše (Sk 19, 5). Opět se pokouší kázat Boží království v synagoze, ale někteří víru odmítali, dokonce to učení před lidmi tupili. Proto od nich odešel. (Sk 19, 10) Azyl nachází ve škole filosofa Tyranna, kde po dva roky vyučuje. Efes se tak vedle Jeruzaléma a Antiochie stává dalším velkým křesťanským centrem.

Bůh dělal také skrze Pavla neobyčejné divy. (Sk 19, 11) Když někteří viděli, jakou moc má Ježíšovo jméno, pokoušeli se toho využít. Když může Pavel, proč bychom nemohli i my? Božskou moc Pána Ježíše tak redukovali na pouhé zaklínací formule. Zapomněli však, že první, na čem staví Pavel, je neotřesitelná víra v Ježíše, ne formule. S podobným případem se Pavel setkal již na Kypru a my se setkáváme dodnes. Vždyť kolik proudů, skupin i jednotlivců se zaštiťují Ježíšem a jeho jménem, ale víra, která má být na prvním místě, zde chybí. Tak to dělalo sedm synů jistého Skévya, (Sk 19, 14), kteří působili jako exorcisté. Je zde znovu ukázána jasná hranice mezi radostnou zvěstí evangelia přinášejícího spásu a magickými praktikami, které vedou do tmy. (srov. Sk 19, 11-17)

Událost se Skévoými syny měla pozitivní dopad na efeskou křesťanskou obec. Lidé se přesvědčili, že víra a magie nejdou dohromady, že víra nemá žádná zadní vrátka. Je jen pohled upřený na Ježíše. A tak ti, kteří se před přijetím křtu zabývali magií (a možná i po konverzi a křtu) i ti, kdo se zabývali kouzly, snesli své knihy a přede všemi je spálili. (Sk 19, 19) Jestliže odhadovaná cena spálených knih byla padesát tisíc stříbrných, (Sk 19, 19) pak mezi nimi musely být i velmi cenné knihy. Proběhla však nesmírně nutná a užitečná očista navenek (lidé se veřejně zřekli tmy), ale i uvnitř každého z nich, když se osobně přihlásili k tomu, ve kterého uvěřili a byli pokřtěni. Jen pro srovnání uvedme, že jeden stříbrný (nebo též 1 drachma) byla v té době mzda dělníka na den.

Kázání sv. Pavla v Efesu
1649, Národní galerie Londýn

Petr Mecl, Řím